

Bemærkninger om forslag til lov om ændring af straffeloven. (Forvoldelse af fare for smitte med livstruende og uheldbreddelig sygdom) fremsat af justitsministeren den 27. april 1994.

Vil forslaget gavne AIDS-bekæmpelsen?

Ideen må være, at straftruslen skal afholde nogle HIV-positive fra at gennemføre ubeskyttet sex uden at oplyse seksualpartneren om risikoen for smitte. Det er velkendt, at værdien af en straftrussel afhænger af gerningsmandens frygt for opdagelse. Hvis det ikke er almindeligt kendt, at han/hun er HIV-positiv, er risikoen for, at den godtroende seksualpartner senere vil opdage dette, meget lille. De, der holder deres smitte skjult for omverdenen, kan altså regne med en meget begrænset opdagelsesrisiko. Netop det forhold, at den »bedragne« ved denne specielle forbrydelse som udgangspunkt og i praksis som altovervejende hovedregel aldrig opdager, at vedkommende har været offer for en forbrydelse, gør håndhævelsen usædvanlig vilkårlig og tilfældig.

I bemærkningerne til »hensynsløs« synes indiceret, at enkeltstående tilfælde af ubeskyttet sex ikke er omfattet af bestemmelsen. Skal det uklare afsnit (jf. nedenfor) forstås på denne måde, er det i de få tilfælde, hvor en person mener sig ufrivilligt udsat for smittefare, endnu vanskeligere for den »bedragne« at afgøre, om der foreligger et forhold, der er strafbart. Dette svar afhænger jo efter bemærkningerne af, om den HIV-positive har handlet tilsvarende over for andre seksualpartnere. Hvordan skulle den »bedragne« vide dette? Hvis den »bedragne« vælger at se stort på dette og anmelder det ene samleje, skal politiet så indlede efterforskning eller afvise sagen? Politiet kan jo ikke umiddelbart se, om pågældende har dyrket ubeskyttet sex med andre partnere, og en efterforskning af dette spørgsmål er i praksis umulig, medmindre man forestiller sig annoncering el.lign. Skal politiet derfor blot modtage anmeldelse af det ene samleje og vente og se, om der kommer flere anmeldelser på samme person? Man må i givet fald håbe, at de HIV-smittede holder sig til én politikreds, eller forestiller man sig et centralt register over HIV-smittede, som har gennemført ét efter be-

mærkningerne isoleret set ikke kriminaliseret samleje?

Det er meget svært at forestille sig, at en regel om, at der skal flere ligeartede forhold til at skabe et kriminelt forhold, lader sig håndhæve på dette område. Vel kendes systemet, f.eks. i straffelovens § 157: »oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i tjenesten . . .«. I sidstnævnte tilfælde vil den overordnede jo have rimelige chancer for at konstatere flerheden af tilfælde. Men ved en HIV-positiv samleje med 5 forskellige seksualpartnere er mulighederne for opdagelse ganske anderledes. Det synes, som om forholdene specielt i haitianer-sagen gør, at man helt har overset det praktiske problem, at det typisk er umuligt både for den »bedragne« og for politiet at finde ud af, om der foreligger flere tilfælde. Disse vanskeligheder øges betydeligt, hvis man vælger kun at kriminalisere flere tilfælde af ubeskyttet sex eller på anden måde særlig hensynsløs adfærd.

På baggrund af ovenstående er det svært for mig at tro på, at det fremlagte forslag kan håndhæves effektivt. Problemerne vil i praksis hurtigt vise sig, og de få HIV-smittede, som kan finde på at udsætte andre for ufrivillig smitterisiko, vil hurtigt blive klar over dette. Forslaget vil derfor næppe påvirke de HIV-smittedes strafisiko i væsentlig grad. Justitsministeren har, så vidt jeg erindrer, i pressen været citeret for, at lovforslaget vil have en signalværdi. Signalet er, at lovgiver søger for, at de HIV-positive straffes, hvis de dyrker usikker sex. Hvis ungdommen tror på dette signal, vil den føle, at det giver den en vis beskyttelse. Meningen med kriminalisering er jo som regel at give de potentielle ofre en vis beskyttelse. Resultatet kan meget vel blive større letsindighed hos den ikke-smittede del af befolkningen, og at man slækker på sin egen beskyttelse. Det bør her bemærkes, at denne specielle kriminalisering adskiller sig fra anden kriminalitet ved, at offeret fuldt ud og uden større opofrel-